

Czego uczy nas Katechizm, cz-4

WIERZĘ W DUCHA ŚWIĘTEGO

W tej części cyklu zostały przedstawione prawdy wiary odnoszące się do Osoby Ducha Świętego oraz treści, które kryją w sobie słowa wyznania wiary w święty Kościół powszechny.

Wierzyć w Ducha Świętego oznacza wyznawać, że Duch Święty jest jedną z Osób Trójcy Świętej, współistotną Ojcu i Synowi. Adorując Trójcę Świętą, ożywiającą, współistotną i niepodzielną, wiara Kościoła wyznaje odrębność Osób. Gdy Ojciec posyła Syna, posyła zawsze Ducha. Jest to wspólne posłanie, w którym Syn i Duch Święty są odrębni, ale nierozdzielni. Duch Święty jest niewidzialny, lecz poznajemy Go, gdy objawia nam Syna i kiedy działa w Kościele. „Duch Święty” jest imieniem własnym trzeciej Osoby Trójcy Świętej. Jezus nazywa Go jeszcze Parakletem (Pocieszycielem) i Duchem Prawdy. W Nowym Testamencie znajdują się również określenia: Duch obietnicy, Duch przybrania za synów, Duch Chrystusa, Duch Pana, Duch Boży, Duch chwały.

W odniesieniu do Ducha Świętego Kościół często posługuje się symboliką. Katechizm wymienia rozmaite symbole Ducha Świętego.

- Woda, oznacza Jego działanie w sakramencie chrztu.
- Namaszczenie olejem, jest znakiem sakramentalnym bierzmowania. Szczególna wymowa tej symboliki tkwi w namaszczeniu Jezusa dokonany przez Ducha Świętego.
- Ogień, symbolizuje przekształcającą energię dzieł Ducha Świętego. W postaci języków „jakby z ognia” Duch Święty spoczywa na uczniach w poranek Pięćdziesiątnicy i napełnia ich sobą (por. Dz. 2, 3-4).
- Obłok i światło, objawiają Boga żywego i zbawiającego osłaniając transcendencję Jego chwały. Pojawiają się na Górze Przemienienia: „zjawił się obłok i osłonił ich”, „a z obłoku odezwał się głos: «To jest Syn mój, Wybrany, Jego słuchajcie»” (Łk. 9, 34-35).
- Pieczęć, wskazuje na niezatarte znamię namaszczenia Ducha Świętego w sakramentach chrztu, bierzmowania i kapłaństwa.
- Ręka. Przez włożenie rąk udzielany jest dar Ducha Świętego.
- Palec. Hymn „Veni Creator Spiritus” wzywa Ducha Świętego jako „palec prawicy Ojca”.
- Gołębica. Gdy Chrystus wychodzi z wody po swoim chrzcie, zstępuje na Niego Duch Święty w postaci gołębicy i spoczywa na Nim (por. Mt 3, 16).

Bóg posyłał proroków, którzy natchnieni Duchem Świętym przygotowywali czas Mesjasza. Przez pojęcie „prorocy” wiara Kościoła rozumie tych wszystkich, których Duch Święty natchnął do żywego głoszenia i redagowania ksiąg świętych, zarówno Starego jak i Nowego Testamentu. Gdy Kościół czyta Stary Testament, zgłębia w nim to, co Duch Święty, „który mówił przez proroków”, chce nam powiedzieć o Chrystusie (Symbol Nicejsko-Konstantynopolitański). Chrystus, gdy rozpoczyna głoszenie Dobrej Nowiny, odnosi do siebie fragment prorocstwa Izajasza: „Duch Święty spoczywa na Mnie i posłał Mnie, abym ubogim niósł dobrą nowinę” (Łk. 4, 18-19; por. Iz. 61, 1-2).

Dopełnieniem „przygotowania Panu ludu doskonałego” (Łk. 1, 7) było przyjście św. Jana Chrzciciela. Jan jest tym, w którym Duch Święty wypełnia swoje „mówienie przez proroków”. „Przychodzi On na świadectwo, aby zaświadczyć o światłości” (J 1, 7). Przez Jana Chrzciciela Duch Święty zapoczątkowuje to, czego dokona z Chrystusem i w Chrystusie: przywróci człowiekowi podobieństwo Boże. Chrzest Jana był chrztem pokuty; chrzest z wody i Ducha będzie nowym narodzeniem (por. J 3, 5). Oczekiwania i przygotowania Starego Testamentu na przyjście Chrystusa Duch Święty wypełnia w Maryi. W Maryi Duch Święty objawia Syna Ojca, który staje się Synem Dziewicy.

Jezus, namaszczoney Duchem Świętym od chwili wcielenia, objawia Go w swoim nauczaniu. Mówi o tym w wielu miejscach Ewangelia św. Jana, np. gdy wskazuje Go

Nikodemowi (J. 3, 5-8), Samarytance (J. 2, 10), uczestnikom Święta Namiotów (J. 7, 37-39). W dniu Pięćdziesiątnicy Duch Święty zostaje objawiony i udzielony jako Osoba Boska, a tym samym zostaje w pełni objawiona Trójca Święta. Od tego dnia zapowiadane przez Chrystusa Królestwo zostaje otwarte dla tych, którzy w niego wierzą.

Posłanie Chrystusa i Ducha Świętego wypełnia się w Kościele, Ciele i Świątyni Ducha Świętego. Duch Święty buduje, ożywia i uświęca Kościół. Przez Sakramenty Kościoła Chrystus udziela członkom swego Ciała Ducha Świętego i Uświęciciela.

WIERZĘ W ŚWIĘTY KOŚCIÓŁ POWSZECHNY

Wiara, że Kościół jest „święty”, „powszechny” („katolicki”) oraz, że jest „jeden” i „apostolski”, jest nieodłączna od wiary w Boga Ojca, Syna i Ducha Świętego. Słowo „Kościół” (ekklesia) oznacza „zwołanie”. Określa ono zgromadzenie ludu, na ogół o charakterze religijnym. W języku chrześcijańskim pojęcie „Kościół” oznacza zgromadzenie liturgiczne, a także wspólnotę lokalną i całą powszechną wspólnotę wierzących.

KOŚCIÓŁ W ZAMYŚLE BOŻYM

Kościół znajduje swój początek i swoje wypełnienie w odwiecznym zamyśle Boga. Był przygotowywany w Starym Przymierzu wraz z wybraniem Izraela jako ludu Bożego. Zbawczy zamysł Ojca realizuje Chrystus. Wybiera Dwunastu z Piotrem jako ich głową. Uczestniczą oni w posłaniu Chrystusa, w Jego władzy i losie. Przez te działania Chrystus przygotowuje i buduje swój Kościół. Urzeczywistnia go przez swoją odkupieńczą Mękę i Zmartwychwstanie, a przez wylanie Ducha Świętego w dniu Pięćdziesiątnicy ukazuje go jako misterium zbawienia.

KOŚCIÓŁ – LUD BOŻY

Kościół jest Ludem Bożym zgromadzonym przez Boga, w jedności z Ojcem, Synem i Duchem Świętym. Lud Boży został ustanowiony przez Boga, a my stajemy się jego członkami przez wiarę i chrzest. Zwierzchnikiem tego Ludu (Głową) jest Jezus Chrystus. Ojciec namaścił Jezusa Chrystusa Duchem Świętym i ustanowił „Kapłanem, Prorokiem i Królem”. Cały Lud Boży uczestniczy w tych trzech funkcjach Chrystusa:

- w funkcji kapłańskiej, ponieważ ochrzczeni zostają konsekrowani przez Ducha Świętego dla składania ofiar duchowych;
- w funkcji prorockiej, gdy przez nadprzyrodzony zmysł wiary niezachwianie trwa przy niej, pogłębia jej rozumienie i daje o niej świadectwo;
- w funkcji królewskiej, gdy przez służbę naśladuje Jezusa Chrystusa, który jako Król i Pan wszechświata stał się sługą wszystkich.

KOŚCIÓŁ – CIAŁO CHRYSTUSA

Chrystus, przez Ducha Świętego i jego działanie w sakramentach, przede wszystkim w chrzcie i Eucharystii, tworzy wspólnotę wiernych jako swoje Ciało – Kościół. Głową Ciała – Kościoła jest Chrystus (Kol. 1, 18). Członkami Ciała Chrystusa stają się wierzący, którzy odpowiadają na Słowo Boże.

KOŚCIÓŁ – ŚWIĄTYNIA DUCHA ŚWIĘTEGO

Kościół jest świątynią Ducha Świętego. Czym nasza dusza jest dla członków ciała, tym jest Duch Święty dla członków Chrystusa, dla Ciała Chrystusa, którym jest Kościół. Duch Święty jest „Zasadą wszystkich i rzeczywiście zbawczych działań w poszczególnych częściach Ciała” (Pius XII). Buduje On Kościół w miłości przez słowo Boże, przez sakramenty, przez cnoty i łaski nadzwyczajne (nazywane „charyzmatami”). Charyzmaty, zarówno nadzwyczajne, jak proste i zwyczajne, są łaskami Ducha Świętego, bezpośrednio lub pośrednio służącymi Kościołowi; zostają udzielone w celu budowania Kościoła, dla dobra ludzi oraz ze względu na potrzeby świata.

KOŚCIÓŁ JEST JEDEN

Kościół jest jeden ze względu na swoje źródło: „Największym wzorem i zasadą tego misterium jest jedność w Trójcy Osób: Boga Ojca i Syna w Duchu Świętym” (Sobór

Watykański II). Kościół jest jeden ze względu na swojego Założyciela Jezusa Chrystusa, który przywraca jedność wszystkich ludzi w jednym Ciele. Kościół jest jeden ze względu na swoją duszę – Ducha Świętego, który jednoczy wszystkich wiernych w komunii z Chrystusem. Jedność należy do istoty Kościoła. Kościół, ustanowiony i zorganizowany jako społeczność, trwa w Kościele katolickim, rządzonym przez następcę Piotra oraz biskupów pozostających w nim w komunii. W historii kościoła niemałe społeczności odłączyły się od wspólnoty z Kościołem katolickim. Wyróżnia się schizmę (rozłam), herezję (wyznanie poglądów uznawanych za błędne) i apostazję (odszczepieństwo). W odłączonych od Kościoła katolickiego wspólnotach istnieją liczne pierwiastki uświęcenia i prawdy. Pochodzą one od Chrystusa i prowadzą do jedności katolickiej. Członkowie tych Kościołów i wspólnot są przez chrzest włączeni w Chrystusa, dlatego uważamy ich za braci.

KOŚCIÓŁ JEST ŚWIĘTY

Kościół jest święty, ponieważ jego twórcą jest najświętszy Bóg. Chrystus wydał się na ofiarę, aby go uświęcić i uczynić uświęcającym. Duch Święty ożywia go miłością. W nim została złożona cała pełnia zbawczych środków. Świętość jest powołaniem każdego członka Kościoła i stanowi cel jego działalności. Wzorami świętości dla wiernych są święci kanonizowani oraz Najświętsza Dziewica, w której Kościół osiąga doskonałość.

KOŚCIÓŁ JEST POWSZECHNY

Słowo „powszechny” (katolicki) oznacza „uniwersalny”, czyli „cały” lub „zupełny”. Kościół jest powszechny, ponieważ jest w nim obecny Chrystus. Od Niego Kościół otrzymał „pełnię środków zbawienia” (Sobór Watykański II): pełne wyznanie wiary, integralne życie sakramentalne, posługę święceń w sukcesji apostołskiej. Kościół jest powszechny, ponieważ został posłany przez Chrystusa do całego rodzaju ludzkiego (por. Mt. 28, 19). Kościół katolicki tworzą kościoły partykularne (diecezje) uformowane na wzór Kościoła powszechnego. Kościół partykularny tworzy wspólnota wiernych chrześcijan w jedności wiary i sakramentów z ich biskupem wyświęconym w sukcesji apostołskiej.

Do Kościoła katolickiego wcieleni są w pełni ci, którzy mając Ducha Chrystusa złączeni są więzami wyznania wiary, sakramentów, kościelnego zwierzchnictwa oraz komunii. Ludzie ochrzczeni, którzy nie urzeczywistniają takiej katolickiej jedności trwają w jakiejś, choć niedoskonałej wspólnocie z Kościołem katolickim.

Jeśli chodzi o religie niechrześcijańskie, Kościół katolicki uznaje, że to wszystko, co znajduje się dobrego i prawdziwego w innych religiach, pochodzi od Boga, jest promieniowaniem Jego prawdy i może przygotować do przyjęcia Ewangelii oraz skłonić do poszukiwania jedności rodzaju ludzkiego w Kościele Chrystusa.

Czy poza Kościołem nie ma zbawienia?

Całe zbawienie pochodzi od Chrystusa – Głowy przez Kościół, który jest Jego Ciałem. Nie mogą zostać zbawieni tacy ludzie, którzy dobrze wiedząc, że kościół został założony przez Boga za pośrednictwem Chrystusa jako konieczny do zbawienia, nie chcieliby, aby do niego wejść, ani w nim wytrwać. Ci natomiast, którzy bez własnej winy nie znając Ewangelii Chrystusa i Jego Kościoła, szczerym sercem szukają jednak Boga, a Jego wolę poznają przez nakaz sumienia starają się pod wpływem łaski wypełniać w swoim postępowaniu, mogą osiągnąć wieczne zbawienie.

Misje są wymogiem powszechności Kościoła. Nakaz głoszenia Ewangelii Chrystusa Kościół otrzymał od swojego Założyciela: „Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody udzielając im chrztu w Imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Uczcie je zachowywać wszystko, co wam przykazałem. A oto Ja jestem aż do skończenia świata” (Mt. 28, 18-20).

KOŚCIÓŁ JEST APOSTOLSKI

Kościół jest apostołski, ponieważ jest zbudowany na Apostołach. Jest on apostołski w potrójnym znaczeniu:

- był i pozostaje oparty na fundamencie Apostołów (Ef. 2, 20), świadków wybranych i posłanych przez samego Chrystusa,
- zachowuje i przekazuje za pomocą Ducha Świętego nauczanie usłyszane od Apostołów,
- jest nauczany, uświęcany i prowadzony przez Apostołów dzięki tym, którzy są ich następcami w misji pasterskiej, to jest Kolegium Biskupów w jedności z następcą Piotra.

Cały Kościół jest apostołowski, ponieważ jest „posłany” na cały świat. Wszyscy członkowie Kościoła, choć na różne sposoby, uczestniczą w tym posłaniu. „Powołanie bowiem chrześcijańskie jest ze swej natury powołaniem do apostołstwa” (Sobór Watykański II).

WIERNI: HIERARCHIA, ŚWIECCY, ŻYCIE KONSEKROWANE

Kodeks Prawa Kanonicznego (kan. 204) mówi, że „wiernymi są ci, którzy przez chrzest wszczępieni w Chrystusa, zostali ukonstytuowani Ludem Bożym i stawszy się z tej racji na swój sposób uczestnikami kapłańskiej, prorockiej i królewskiej misji Chrystusa, zgodnie z własną pozycją każdego, są powołani do wypełniania posłania, jakie Bóg powierzył Kościołowi w świecie”.

Hierarchię ustanowił Chrystus i wyposażył ją w świętą władzę. Tworzą ją święci szafarze: biskupi, prezbiterzy i diakoni. Biskupi pełnią swoją posługę jako członkowie Kolegium Biskupiego w komunii z Biskupem Rzymu – papieżem. Prezbiterzy pełnią swoją posługę w ramach prezbiterium diecezji pod kierunkiem swojego biskupa. Diakoni służą Ludowi Bożemu poprzez służbę liturgii, słowu i miłości.

Papież, Biskup Rzymu i następca św. Piotra, jest trwałym i widzialnym źródłem i fundamentem jedności Kościoła. Jest Zastępcą Chrystusa, Zwierzchnikiem Kolegium Biskupów i Pasterzem całego Kościoła, wobec którego ma pełną, najwyższą, bezpośrednią i powszechną władzę.

Kolegium Biskupów, zawsze w łączności z Papieżem, posiada również najwyższą i pełną władzę nad całym Kościołem. Biskupom, następcom Apostołów, zostało powierzone przez Chrystusa zadania nauczania, uświęcania i kierowania w Jego imieniu i Jego mocą. Zadanie nauczania, biskupi razem z prezbiterami i w łączności z Papieżem, wypełniają przez przepowiadanie Ewangelii wszystkim w sposób wierny i autorytatywny. Misję uświęcania biskupi wypełniają przez posługę słowa i sakramentów, w szczególności przez sprawowanie Eucharystii, a także przez swoją modlitwę i pracę. Misję rządzenia biskupi wykonują w powierzonych im Kościołach partykularnych mocą swojego autorytetu i świętej władzy jako zastępcy i legaci Chrystusa.

Misję ochrony przed wypaczeniami i słabościami w wyznawaniu autentycznej wiary pełni Urząd Nauczycielski. Do wypełniania tej służby Chrystus udzielił pasterzom charyzmatu nieomyślności w dziedzinie wiary i moralności. Nieomyślność przysługuje Biskupowi Rzymu, najwyższemu pasterzowi i nauczycielowi Kościoła. Nieomyślność przysługuje także Kolegium Biskupów, gdy wraz z Papieżem sprawuje ono najwyższy Urząd Nauczycielski, przede wszystkim na soborze powszechnym.

Świeccy, jak wszyscy wierni, wezwani są przez Boga do apostołstwa na mocy chrztu i bierzmowania, dlatego mają obowiązek i prawo, indywidualnie lub zjednoczeni w stowarzyszeniach, starania się, by boskie orędzie zbawienia zostało poznane i przyjęte przez wszystkich ludzi (por. Sobór Watykański II). Wierni świeccy uczestniczą w misji kapłańskiej Chrystusa, gdy składają w ofierze, zwłaszcza w Eucharystii, swoje życie ze wszystkimi uczynkami, modlitwy i apostołskie przedsięwzięcia, życie rodzinne i codzienną pracę. Wierni świeccy uczestniczą w misji prorockiej Chrystusa przez ewangelizację, to znaczy głoszenie Chrystusa zarówno świadectwem życia jak i słowem. Ta działalność ewangelizacyjna nabiera szczególnej skuteczności przez to, że dokonuje się w zwykłych warunkach właściwych światu. Wierni świeccy uczestniczą w misji królewskiej Chrystusa, ponieważ mają moc

zwycięzania w sobie i w świecie panowania grzechu przez zaparcie się siebie oraz przez świętość swego życia.

Życie konsekrowane jest wolną odpowiedzią człowieka na szczególne wezwanie Chrystusa, dzięki któremu osoby konsekrowane poświęcają się całkowicie Bogu i dążą za natchnieniem Ducha Świętego do doskonałej miłości. Taka konsekracja charakteryzuje się obowiązkiem praktykowania czystości, ubóstwa i posłuszeństwa w trwałym stanie życia uznanym przez Kościół.

Wybrał i połączył: Stanisław Mazurek

Współpraca: ks. Krzysztof Grzemski